

Tagállami jog - Szlovákia

 Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [sk](#) nemrég módosult. Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítónk.

Ez az oldal Szlovákia jogrendszeréről ad tájékoztatást. Lásd a [Jogrend – Szlovákia](#) oldalt az [Európai Igazságügyi Hálózat: polgári jogi jogrend](#) címen.

Jogforrások

Jogszabálytípusok – leírás

A „jogforrás” fogalmát három értelemben használják:

1. Jogforrások anyagi jogi értelemben – az anyagi jog forrásai
2. Jogforrások ismeretelméleti értelemben – a jogtudomány forrásai
3. Jogforrások hivatalos értelemben – a hivatalos jog forrásai

A jogi normák létrejötte és kifejeződési formája szerint hagyományosan az alábbi jogforrástípusokat különböztetjük meg:

- jogszokás,
- jogeset (esetjog),
- normatív jogi aktusok,
- normatív szerződések,
- általános jogelvek,
- ésszerű gondolkodás,
- kortárs könyvek, jogi szakirodalom és szakértői jelentések,
- nemzetközi szerződések, ha azokat jogszerűen becikkelyezték a Szlovák Köztársaság jogrendjébe.

A normák hierarchiája

A szlovák jogrendszer egyik alapelve a normák hierarchiája. A joggyakorlatban és a végrehajtásban elfoglalt helyének megértése a törvényesség szempontjából igen fontos. Azonban a normák hierarchiája nem egyszerűen logikai sorrend vagy alárendeltség kérdése. A hierarchia összefügg a **legitim hatalom** egész kérdésével. Magában foglalja a kategorikus imperatívuszt is, miszerint a jogi rendelkezést kizárólag az arra törvényileg felhatalmazott szerv, a törvényben meghatározott határokon belül és saját jogalkotó hatáskörében állapíthatja meg.

A jogi rendelkezéseket a „jogerő” néven ismert szempont szerint osztályozzák. A **jogszabályi hierarchia** a jogi rendelkezések azon tulajdonságára utal, amely szerint az egyik rendelkezés a másikhoz (amelyik magasabban helyezkedik el a jogszabályi hierarchiában) képest alárendelt, vagy az egyik rendelkezés egy, a jogszabályi hierarchiában magasabban elhelyezkedő rendelkezésből származik. Egy, a jogszabályi hierarchiában különböző szinteken elhelyezkedő rendelkezéseket érintő helyzetben az alacsonyabb szintű rendelkezés nem cáfolhatja a magasabb szintűt, míg amagassabb szintű rendelkezés hatálytalaníthatja az alacsonyabb szintűt.

A jogszabályi hierarchia szerint a jogi rendelkezéseket az alábbiak szerint osztályozhatjuk:

Elsődleges jogszabályok (törvények)

- Alkotmányos törvények (mindig elsődleges)

- Törvények (elsődleges vagy az alkotmányos törvényekből származtatott)

Másodlagos jogszabályok (a törvényi szint alatt)

- kormányrendeletek – mindig másodlagos,
- a központi kormányzati jogi rendelkezései – mindig másodlagos,
- helyhatósági, illetve helyi önkormányzati (hivatali) rendeletek – elsődleges vagy másodlagos,
- a kormányzati szerveken kívül más szervek által kiadott rendkívüli jogi rendelkezések – mindig másodlagos.

Ha egy adott törvény elsőbbséget élvezőként van megjelölve, ez azt jelenti, hogy az összes egyéb jogi rendelkezésnek ebből a törvényből kell fakadnia, azzal összeegyeztethetőnek kell lennie, továbbá nem lehet azzal ellentétes. Azaz a gyakorlatban olyan esetben, amikor a hierarchia alsóbb szintjén álló valamely jogi rendelkezés ellentmond egy magasabb rangú rendelkezésnek, a magasabb rangú rendelkezést kell követni.

Intézményi keretek

A jogszabályok elfogadásáért felelős intézmények

Az alábbiakban felsorolt hatóságok rendelkeznek jogkörrel jogi rendelkezések elfogadására (jogalkotó szervek):

- A Szlovák Köztársaság Nemzeti Tanácsa – alkotmány, alkotmányos törvények, törvények, a törvénynél magasabb rangú nemzetközi szerződések, törvényerejű nemzetközi szerződések,
- A Szlovák Köztársaság kormánya – kormányrendeletek,
- Minisztériumok és más központi kormányzati szervek – rendeletek, nyilatkozatok és intézkedések,
- Helyi önkormányzati és városi hatóságok – általánosan kötelező rendeletek,
- A Szlovák Köztársaság állampolgárai (szavazásra jogosultak) – a népszavazás eredménye az alkotmányos törvény erejű, a népszavazás törvényerejű eredménye
- Törvényhatósági joggal felruházott település vagy város lakói – a helyi népszavazás általánosan kötelező rendelet erejű eredménye,
- Helyi önkormányzati és városi hatóságok, valamint helyi önkormányzati testületek – általánosan kötelező rendeletek.

Jogalkotási folyamat

A jogalkotási folyamat szakaszai:

- törvényjavaslat benyújtása – a jogalkotási folyamat elindítása,
- a törvényjavaslat vitája,
- szavazás (döntés a törvényjavaslatról),
- az elfogadott törvény aláírása,
- a normatív jogi aktus kihirdetése (közzététele).

Döntéshozatali eljárás

Döntéshozatali eljárás

Törvényjavaslat benyújtása – a jogalkotási folyamat elindítása

A 460/1992 sz. törvény (a szlovák alkotmány) 87. cikkének (1) bekezdése értelmében törvényjavaslatot az alábbiak nyújthatnak be:

- A Szlovák Köztársaság Nemzeti Tanácsának bizottságai
- A Szlovák Köztársaság Nemzeti Tanácsának tagjai (másnéven országgyűlési képviselők)
- A Szlovák Köztársaság kormánya

A törvényjavaslatok fejezetekre tagozódnak, melyekhez magyarázat kapcsolódik.

A törvényjavaslat vitája

A Szlovák Köztársaság Nemzeti Tanácsának házszabálya értelmében (350/1996 sz. törvény) a törvényjavaslatot három ízben olvassák fel:

1. **Az első olvasat** keretében sor kerül a **törvényjavaslat** lényegi részének, azaz ismert nevén „**filozófiájának**” általános vitájára. Ebben a szakban nem nyújtható be módosítás vagy kiegészítés a törvényjavaslathoz.
2. **A második olvasat** alkalmával a Nemzeti Tanács erre kijelölt bizottsága(i) megvitatják a törvényjavaslatot. Minden törvényjavaslatot be kell terjeszteni az Alkotmányügyi Bizottság elé, különösen a **szlovák alkotmánnyal**, az alkotmányos törvényekkel, a Szlovák Köztársaságra kötelező nemzetközi szerződésekkel, a törvényekkel és az Európai Unió jogszabályaival való egyezőség vizsgálata céljából. Ezt követően már **módosítást vagy kiegészítést is be lehet nyújtania** törvényjavaslathoz, és a bizottsági viták lezárulását követően ezekről szavaznak. Ezért a törvényjavaslat Nemzeti Tanács előtti vitáját megelőzően be kell mutatni a különböző álláspontokat. A törvényjavaslat ezt követően a Nemzeti Tanács elé kerül, ahol a **a Koordinációs Bizottság külön határozatban hagyja jóvá a bizottságok közös jelentését**. E jelentés képezi a Nemzeti Tanács vitájának, valamint a második olvasaton átesett törvényjavaslatról való szavazásnak az alapját.
3. **A harmadik olvasat során** már csak a törvényjavaslat azon rendelkezéseivel foglalkoznak, amelyekhez a benyújtott módosítást vagy kiegészítést a második olvasatot követően elfogadták. A harmadik olvasat esetében az országgyűlési képviselők kizárólag szövegezési, nyelvtani vagy helyesírási hibákra vonatkozó változtatásra tehetnek javaslatot. Az egyéb hibák kijavítására irányuló módosítást vagy kiegészítést legalább 30 országgyűlési képviselőnek együttesen kell kezdeményeznie. E módosítások, illetve kiegészítések megvitatását követően a törvényjavaslatról teljes egészében szavaznak.

Szavazás (döntés a törvényjavaslatról)

Törvény elfogadásához **legalább a jelenlévő tagok felének igenlő szavazata szükséges**.

Az alkotmány módosítása és kiegészítése, valamint egyes cikkeinek hatályon kívül helyezése kizárólag minősített többséggel, azaz a Nemzeti Tanács összes tagjai három-ötödének igenlő szavazatával történhet (3/5 a 150-ből)

A Nemzeti Tanács akkor határozatképes, ha tagjainak legalább a fele jelen van.

Az elfogadott törvény aláírása

Az elfogadott törvényt az alábbiak írják alá:

- a Szlovák Köztársaság elnöke,
- a Nemzeti Tanács elnöke,
- a miniszterelnök.

Ezen eljárási lépés magában foglalja az elfogadott törvényjavaslat tartalmának és végleges formájának, valamint az eljárási követelmények betartásának ellenőrzését. Aláírásukkal ezek a legmagasabb közjogi méltóságok hitelesítik a törvény szövegét.

Az elnök ún. „felfüggesztő vétőjoggal” rendelkezik, azaz hibás tartalom címén megtagadhatja az elfogadott törvény aláírását. Ezt követően észrevételeivel együtt ismételt tárgyalásra visszaküldi az elfogadott törvényt a Nemzeti Tanácsnak.

A visszaküldött törvény keresztül megy a második és harmadik olvasaton megy keresztül. Ezen a ponton a Nemzeti Tanács figyelembe veheti (de nem köteles figyelembe venni) az elnök észrevételeit. A Nemzeti Tanács ismételt szavazással hatályon kívül helyezheti a „felfüggesztő vétőt”; ilyen esetben a törvényt ki kell hirdetni akkor is, ha hiányzik az elnök aláírása.

A normatív jogi aktus kihirdetése

A kihirdetés a jogalkotási folyamat utolsó szakasza. Az országos területi hatályú jogi rendelkezéseket hivatalosan a Szlovák Köztársaság törvénygyűjteményében (*Zbierka zákonov*) hirdetik ki; e közzététel a szlovák Igazságügyi Minisztérium hatáskörébe tartozik.

Hatályba lépés

A normatív jogi aktusok **a közzétételüket követően** lépnek hatályba.

A helyi rendelkezéseket – korlátozott területi hatályuk miatt – hivatalos hirdetőtáblán teszik közzé meghatározott ideig, amely általában 15 nap.

A különböző jogforrások közötti lehetséges összeütközések feloldása

Az alacsonyabb jogi erővel bíró jogforrás nem mondhat ellent a nagyobb jogi erővel bírónak.

Valamely jogi aktust csak ugyanolyan vagy magasabb szintű jogi aktussal lehet módosítani vagy hatályon kívül helyezni.

A gyakorlatban az azonos szinten elhelyezkedő jogi aktusok közötti összeütközéseket az oldja fel, hogy egy újabb jogi aktus módosítja vagy hatályon kívül helyezi a régebbit, vagy egy speciális norma módosítja vagy hatályon kívül helyezi az általánost.

A Szlovák Köztársaság Alkotmánybírósága ellenőrzi és szabályozza, hogy:

- a törvények megfelelnek-e az alkotmánynak,
- a kormányrendeletek és egyéb miniszteri vagy más központi kormányzati szervektől származó jogi aktusok megfelelnek-e az alkotmánynak, az alkotmányos törvényeknek vagy a törvényeknek,
- az autonómszervek által hozott általános érvényű rendelkezések megfelelnek-e az alkotmánynak és a törvényeknek,
- a központi közigazgatás helyi szervei által hozott általános érvényű jogi aktusok megfelelnek-e az alkotmánynak és más általános érvényű jogi aktusoknak,
- az általános érvényű jogi aktusok megfelelnek-e a kihirdetési törvényben meghatározott eljárásnak megfelelően kihirdetett nemzetközi szerződéseknek.

Amennyiben az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a jogi aktusok vagy azok egyes részei között összeütközés van, az érintett rendelkezések hatályukat veszítik. Amennyiben a jogi aktust meghozó szerv a döntés meghozatalát követően az előírt időn belül nem tesz eleget a magasabb jogi erővel bíró jogi aktussal való harmonizációs kötelezettségének, a törvény vagy annak bizonyos részei semmissé válnak.

Jogi adatbázisok

Az Igazságügyi Minisztérium JASPI adatbázisa

Az Igazságügyi Minisztérium [JASPI adatbázisa](#) az alábbiakhoz biztosít hozzáférést:

- törvények és rendeletek,
- azok egységes szerkezetbe foglalt változata az egyes módosításokat követően,
- nemzetközi szerződések, megállapodások és egyéb jogforrások (amelyeket közzétettek a Szlovák köztársaság Jogi Aktusainak Gyűjteményében),
- bírósági határozatok és vélemények (a Szlovák Köztársaság Legfelsőbb Bíróságának jelentéseiben – *Zbierka súdnych rozhodnutí* – közzétéve),
- a Szlovák Köztársaság Alkotmánybíróságának határozatai, véleményei és ténymegállapításai,
- a térségi és kerületi bíróságok egyes határozatai,
- jogi szakértőkkel, fordítókkal és tolmácsokkal kapcsolatos információk.

A JASPI adatbázisban található további tartalmak, többek között:

- 1945 óta a törvénygyűjteményekben megjelentetett törvények és rendeletek,
- elfogadott törvények, közzétételek és rendeletek frissített szövege,
- a Szlovák Köztársaság Legfelsőbb Bíróságának 1961 óta kiadott véleményeinek és határozatainak szövege,
- a Szlovák Köztársaság Alkotmánybíróságának dokumentumai a független Szlovák Köztársaság létrejötté (1993. január 1.) óta,
- a térségi és kerületi bíróságok egyes határozatai,
- jogi szakértőkkel, fordítókkal és tolmácsokkal kapcsolatos információk.

A JASPI adatbázis egy nyitott, nem kereskedelmi célú rendszer, amelynek célja, hogy az állampolgárok szabadon hozzáférjenek az állammal kapcsolatos összetett jogi információkhoz. A célja, hogy gyors és átlátható hozzáférést biztosítson a jogi információkhoz.

A „jogalkotási munkafolyamat” információs rendszer két funkcionális alkalmazással rendelkezik.

1. Az első a „**Törvénytervezet-szerkesztő**” alkalmazás, amelynek elsődleges feladata törvénytervezetek, módosítástervezetek és többszörös módosítás-tervezetek létrehozása. A „Szerkesztő” automatikusan hoz létre strukturált jogi dokumentumokat

(XML-struktúrával) a Szlovák Kormány által elfogadott jogalkotási szabályok szerint. Módosítások esetében a felhasználó közvetlenül szerkesztheti a szóban forgó jogi dokumentum (törvény, kormányrendelet stb.) egységes szerkezetbe foglalt változatát, és az alkalmazás automatikusan létrehozza a módosított változatot. A felhasználó megtekintheti a jogi dokumentum egységes szerkezetbe foglalt változatát, amelyben ki vannak emelve a módosítások. A folyamat végeredménye egy XML-struktúrájú dokumentum. A törvénytervezet ezt követően különböző formátumokban közzétételre kerül a „Portál a jogalkotási munkafolyamathoz” alkalmazásban.

2. A portál az összes jogi dokumentumtípus **jogalkotási folyamatát nyomon követi**. Különös figyelmet fordítanak a kormányközi felülvizsgálati eljárásra, amelynek részét képezik nyilvános konzultációk is (bárki tehet megjegyzéseket). A portál felhasználója egyszerűen kereshet a jogi dokumentumok között számos feltétel alapján, valamint e-mail üzenetben vagy RSS-betöltésben történő figyelmeztetést is kérhet arra az esetre, ha az általa kiválasztott területeken változás történik a jogalkotási szakaszban, vagy új törvénytervezetet tesznek közzé. A cél a jogalkotási folyamat átláthatóbbá és mindenki számára elérhetővé tétele.

Kapcsolódó linkek

A Szlovák Köztársaság Igazságügyi Minisztériumának jogalkotási portálja

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg. Az egyes tagállamok által gondozott, e honlapon helyet kapott nemzeti tartalmak frissítése jelenleg zajlik, tekintettel az Egyesült Királyság kilépésére az Európai Unióból. Előfordulhat, hogy néhány részlet elkerülte a figyelmünket, és egy adott weboldal még nem tükrözi a megváltozott helyzetet. Igyekszünk mihamarabb naprakésszé tenni a teljes tartalmat.

Utolsó frissítés: 18/03/2019